

Lista płac w praktyce. **Odpowiedzi na najtrudniejsze** **pytania**

Wydanie 9.

Przejdź do produktu na **ksiegarnia.beck.pl**

Rozdział I. Zasady oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń

Problematyka oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń i różnego rodzaju świadczeń przyznawanych zatrudnionym osobom jest zagadnieniem bardzo obszernym. Poniższe opracowanie pozwoli na poznanie podstawowych zasad, którymi należy kierować się przy rozliczaniu z podatku i składek ZUS świadczeń przyznawanych zatrudnionym osobom.

1. Wpływ Polskiego Ładu na rozliczanie list płac

Mariusz Pigulski

Program reform znany pod nazwą „Polski Ład” wprowadził od 2022 r. wiele zmian mających wpływ m.in. na sposób dokonywania przez pracodawców rozliczeń podatkowo-składkowych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych otrzymywanych przez zatrudnione osoby. Najważniejsze z nich (zapisane w ustawie z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy od podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2021 r. poz. 2105) to przede wszystkim:

- 1) nowa skala podatkowa i podwyższenie do 120 000 zł progu dochodów, po przekroczeniu którego ma zastosowanie stawka podatku w wysokości 32%;
- 2) podwyższenie do 30 000 zł kwoty wolnej od podatku i kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe na mocy PIT-2;
- 3) wprowadzenie ulgi dla tzw. klasy średniej;
- 4) likwidacja możliwości odliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne od zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych;
- 5) zmiana reguł obniżania składki zdrowotnej do wysokości podatku;
- 6) wprowadzenie rozwiązania, na mocy którego podmiot zatrudniający nie będzie pobierał podatku na wniosek podatnika (np. zleceniobiorcy);

- 7) nowe zwolnienia podatkowe w postaci ulgi na powrót dla podatników osiedlających się w Polsce, ulgi dla podatników z co najmniej czwórką dzieci oraz ulgi dla pracujących emerytów;
- 8) nowe reguły ustalania wysokości nieodpłatnego świadczenia przysługującego pracownikowi z tytułu wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych;
- 9) objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym osób powołanych do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie.

Co istotne, po wzmożonej krytyce zmian związanych z Polskim Ładem i spowodowanych przez nie obniżen wynagrodzeń netto wypłaconych na początku stycznia 2022 r., resort finansów zdecydował się na wydanie rozporządzenia wprowadzającego nowy mechanizm pobierania zaliczek na podatek. Mowa o rozporządzeniu MF z 7.1.2022 r. w sprawie przedłużenia terminów poboru i przekazania przez niektórych płatników zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 28; dalej: PrzedłTermZalPodFizR). Przewiduje ono m.in. zasadę, w myśl której w przypadku pracowników i zleceniobiorców uzyskujących miesięczny przychód nie wyższy niż 12 800 zł pracodawca pobiera zaliczkę podatkową obliczoną zgodnie z przepisami obowiązującymi 31.12.2021 r. w sytuacji, gdy okaże się ona niższa od zaliczki skalkulowanej wedle reguł z 2022 r.

Praktyczne skutki wejścia w życie PrzedłTermZalPodFizR opisane są w pkt 1.5. „Zmiany w pobieraniu zaliczek podatkowych” niniejszego rozdziału.

1.1. Zmiana skali podatkowej i kwoty wolnej od podatku

Od 2022 r. skala podatkowa prezentuje się następująco:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	120 000 zł	17% minus kwota zmniejszająca podatek – 5100 zł
120 000 zł		15 300 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

Jak wynika z powyższej tabeli, określona w pierwszym przedziale skali podatkowej kwota zmniejszająca podatek od 2022 r. wynosi 5100 zł. Następstwem tej modyfikacji jest to, iż tzw. kwota wolna od podatku po zmianach osiąga pułap 30 000 zł, co wynika z tego, że 5100 zł to właśnie 17% z 30 000 zł.

1.2. Nowa kwota zmniejszająca miesięczne zaliczki podatkowe

Płatnicy po 31.12.2021 r. przy kalkulowaniu zaliczek podatkowych należnych od świadczeń przyznawanych pracownikowi, w przypadku którego są w posiadaniu oświadczenia PIT-2, powinni stosować 1/12 nowej kwoty zmniejszającej podatek w wysokości 425 zł, zgodnie z wyliczeniem: $1/12 \times 5100 \text{ zł}$. Do końca 2021 r. kwota ta wynosiła 43,76 zł ($525,12 \text{ zł} \div 12$).

Nowelizacja art. 32 PODOFizU, polegająca na zmodyfikowaniu treści ust. 3, prowadzi do wniosku, że w **2022 r. kwota zmniejszająca miesięczne zaliczki podatkowe jest stała i przysługuje zarówno przy dochodzie do 120 000 zł, jak i dochodzie przekraczającym ten pułap**. A zatem wspomniana kwota zmniejszająca powinna być stosowana nie tylko przy zaliczkach w wysokości 17%, ale również przy zaliczkach w wysokości 32%. W art. 32 ust. 3 PODOFizU zmieniono brzmienie wprowadzenia do wyliczenia i po tej zmianie początek tego przepisu brzmi: „Zaliczkę obliczoną w sposób określony w ust. 1, 1a, 2 i 2a zmniejsza się o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, określonej w pierwszym przedziale skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ust. 1, jeżeli pracownik przed pierwszą wypłatą wynagrodzenia w roku podatkowym złoży zakładowi pracy oświadczenie według ustalonego wzoru, w którym stwierdzi, że: (...)”.

A zatem, od 2022 r. kwotę zmniejszającą miesięczne zaliczki na podatek należy stosować zarówno przy kalkulowaniu podatku 17-procentowego, jak i 32-procentowego. Nie obowiązuje więc już ogólna reguła nakazująca zaprzestawać (co do zasady) uwzględniania 1/12 kwoty zmniejszającej miesięczną zaliczkę podatkową w sytuacji, gdy dochód pracownika przekroczy pułap pierwszego progu podatkowego.

Zauważmy, że od 2022 r. w sytuacji, gdy podatnik złoży płatnikowi oświadczenie, że za dany rok zamierza opodatkować dochody łącznie z małżonkiem, a za rok podatkowy przewidywane, określone w oświadczeniu:

- 1) dochody podatnika nie przekroczą górnej granicy pierwszego przedziału skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ust. 1 PODOFizU, a małżonek nie uzyskuje żadnych dochodów – zaliczki za wszystkie miesiące roku podatkowego wynoszą 17% dochodu uzyskanego w danym miesiącu i są dodatkowo pomniejszane za każdy miesiąc o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, określonej w pierwszym przedziale skali podatkowej;
- 2) dochody podatnika przekroczą górną granicę pierwszego przedziału skali podatkowej, a małżonek nie uzyskuje żadnych dochodów lub dochody małżonka mieszczą się w niższym przedziale skali podatkowej, zaliczki za wszystkie miesiące roku podatkowego wynoszą 17% dochodu uzyskanego w danym miesiącu.

Płatnicy, którym podatnik złożył ww. oświadczenie, pobierają zaliczki według zasad wyżej określonych, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostało złożone oświadczenie.

W razie faktycznej zmiany stanu upoważniającego do obniżki zaliczek lub utraty możliwości do opodatkowania dochodów razem ze współmałżonkiem, podatnik jest zobowiązany poinformować o tym płatnika. W takich okolicznościach, od miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatnik przestał spełniać warunki do obniżki zaliczek, zaliczki są pobierane według ogólnych zasad.

1.3. Likwidacja możliwości odliczania składki zdrowotnej od podatku

Do końca 2021 r. zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych pomniejszało się o składkę zdrowotną w wysokości nieprzekraczającej 7,75% jej podstawy stanowiącej

przychód podlegający jednocześnie opodatkowaniu, w myśl zasady, że nie podlegają odliczeniu odpowiednio od dochodu – składki na ubezpieczenia społeczne i od podatku – składka na ubezpieczenie zdrowotne, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) wyłączony z podstawy podatkowej (art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b i art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. b PDOFizU).

Od początku 2022 r. możliwość pomniejszania zaliczki podatkowej o składkę zdrowotną została całkowicie zlikwidowana. Dotyczy to wszystkich podatników, w tym pracowników, a także np. osób zatrudnionych w ramach umów cywilnoprawnych.

Przykład

Porównanie rozliczenia listy płac według przepisów z 2021 r. i 2022 r., w przypadku 30-letniego pracownika niebędącego uczestnikiem PPK:

- 1) otrzymującego co miesiąc stałą pensję w wysokości 3010 zł brutto;
- 2) uprawnionego do podstawowych kosztów uzyskania przychodu i kwoty zmniejszającej miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2):

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
1.	Wynagrodzenie za pracę	–	3010,00 zł	3010,00 zł
2.	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne	–	3010,00 zł	3010,00 zł
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	poz. 2 $\times$ 9,76%	293,78 zł	293,78 zł
4.	Składka na ubezpieczenia rentowe	poz. 2 $\times$ 1,5%	45,15 zł	45,15 zł
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	poz. 2 $\times$ 2,45%	73,75 zł	73,75 zł
6.	Razem składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego	poz. 3 + poz. 4 + poz. 5	412,68 zł	412,68 zł
7.	Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	poz. 2 – poz. 6	2597,32 zł	2597,32 zł
8.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne naliczona	poz. 7 $\times$ 9%	233,76 zł	233,76 zł
9.	Część składki na ubezpieczenie zdrowotne do odliczenia od podatku	–	0,00 zł	201,29 zł
10.	Koszty uzyskania przychodu	–	250,00 zł	250,00 zł
11.	Wpłata do PPK finansowana przez pracodawcę, wliczana do podstawy opodatkowania	–	0,00 zł	0,00 zł
12.	Przychód do opodatkowania	poz. 1 – poz. 6 – poz. 10 + poz. 11, gdzie otrzymany wynik zaokrągla się do pełnych złotych	2347,00 zł	2347,00 zł

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
13.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową	–	425,00 zł	43,76 zł
14.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem	(poz. 12 $\times$ 17%) – poz. 13	0,00 zł	355,23 zł
15.	Zaliczka na podatek do odprowadzenia do urzędu skarbowego* * PrzedlTermZalPodFizR w tym przypadku nie ma zastosowania, gdyż zaliczka na podatek z 2022 r. wynosi 0 zł.	poz. 14 po zaokrągleniu do pełnych złotych	0,00 zł	154,00 zł
16.	Wpłata do PPK finansowana przez zatrudnionego	–	0,00 zł	0,00 zł
17.	Kwota netto	poz. 1 – poz. 6 – poz. 8 – poz. 15 – poz. 16	2363,56 zł	2209,56 zł

1.4. Ulga dla tzw. klasy średniej

Celem zrekompensowania choćby części pracownikom likwidacji opcji pomniejszania zaliczki podatkowej o składkę na ubezpieczenie zdrowotne, wprowadzono ulgę dla tzw. klasy średniej. Dzięki niej następuje obniżenie podstawy opodatkowania dla określonego przedziału przychodowego.

Jeśli chodzi o osoby zatrudnione, to adresatami ww. preferencji podatkowej są podatnicy zatrudniani wyłącznie na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej lub spółdzielczego stosunku pracy. Oznacza to, że z omawianej ulgi nie mogą skorzystać np. osoby pracujące na podstawie umów cywilnoprawnych.

Ulga dla tzw. klasy średniej polega na odliczeniu od dochodu pewnej kwoty, której wysokość uzależniona jest od poziomu opodatkowanych przychodów z umowy o pracę, podlegających opodatkowaniu na zasadach ogólnych określonych w art. 27 PDOFizU, czyli:

- 1) z zastosowaniem skali podatkowej oraz
- 2) z wyłączeniem przychodów wolnych od podatku.

Przedmiotowym zwolnieniem objęte są także podlegające opodatkowaniu świadczenia pozapłacowe.

Mocą nowych przepisów, ulgę dla tzw. klasy średniej możemy podzielić na:

- 1) ulgę miesięczną – stosowaną co miesiąc przy wyliczaniu przez płatników miesięcznych zaliczek podatkowych oraz
- 2) ulgę roczną – stosowaną po zakończeniu roku przez podatników na etapie składania rocznych zeznań podatkowych;

– wyliczane według specjalnych wzorów.

1.4.1. Ulga roczna

Ulga roczna przysługuje pracownikom, których podlegające opodatkowaniu roczne przychody uzyskane ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy wynoszą:

- 1) co najmniej 68 412 zł oraz
- 2) nie przekraczają kwoty 133 692 zł.

Kwota ulgi dla pracowników, których uzyskane w roku podatkowym, podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach – oznaczone poniżej jako A – przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy, wynoszą co najmniej 68 412 zł i nie przekraczają kwoty 102 588 zł, obliczana powinna być według wzoru:

$$(A \times 6,68\% - 4566 \text{ zł}) \div 0,17$$

Natomiast kwotę ulgi dla pracowników, których uzyskane w roku podatkowym, podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach – oznaczone poniżej jako A – przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy, wynoszą więcej niż 102 588 zł i nie przekraczają kwoty 133 692 zł, obliczać powinniśmy według wzoru:

$$[(A \times (-7,35\%) + 9829 \text{ zł}) \div 0,17]$$

1.4.2. Ulga miesięczna

Jeśli chodzi o ulgę dla tzw. klasy średniej w ujęciu miesięcznym, to podkreślić należy przede wszystkim, iż stosować ją trzeba na listach płac. Polega ona na tym, że za miesiąc, w których podatnik (pracownik) uzyskał w danym zakładzie pracy podlegające opodatkowaniu według ogólnych zasad przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy **w wysokości wynoszącej od 5701 zł do 11 141 zł**, płatnik (pracodawca) pomniejsza dochód o kwotę ulgi w wysokości obliczonej według określonego wzoru.

I tak, dla pracowników, których uzyskane w danym miesiącu, podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach – oznaczone poniżej jako A – przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy wynoszą **co najmniej 5701 zł i nie przekraczają kwoty 8549 zł**, kwota ulgi powinna być obliczana według wzoru:

$$(A \times 6,68\% - 380,50 \text{ zł}) \div 0,17$$

Przykład

Wyliczenie kwoty ulgi dla pracownika otrzymującego co miesiąc stałe wynagrodzenie za pracę na poziomie 6000 zł brutto:

$$[(6000 \text{ zł} \times 6,68\% - 380,50 \text{ zł}) \div 0,17 = 119,41 \text{ zł}]$$

Natomiast dla pracowników, których uzyskane w danym miesiącu, podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach – oznaczone poniżej jako A – przychody ze stosunku służ-

bowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy wynoszą **więcej niż 8549 zł i nie przekraczają kwoty 11 141 zł**, kwotę ulgi obliczać należy według wzoru:

$$[A \times (-7,35\%) + 819,08 \text{ zł}] \div 0,17$$

Przykład

Wylczenie kwoty ulgi dla pracownika otrzymującego co miesiąc stałe wynagrodzenie za pracę na poziomie 9000 zł brutto:

$$[(9000 \text{ zł} \times (-7,35\%) + 819,08 \text{ zł})] \div 0,17 = 926,94 \text{ zł}$$

Dla pracodawców wyznacznikiem wskazującym na możliwość zastosowania ulgi dla klasy średniej jest wyłącznie poziom miesięcznych przychodów pracownika. Przepis mówiący o zasadach uwzględniania ulgi dla klasy średniej na listach płac, czyli nowy ust. 2a w art. 32 PDOFizU, nakazuje pracodawcom odnoszenie się do miesięcznego poziomu przychodu pracowników. Roczny przedział przychodowy dotyczy uwzględniania ulgi dla tzw. klasy średniej w finalnym rozliczeniu podatkowym dokonywanym przez pracownika za dany rok.

Reasumując, płatnik (pracodawca) od 2022 r. jest uprawniony do stosowania ulgi dla tzw. klasy średniej za miesiące, w których jego pracownik uzyska u niego opodatkowane według skali podatkowej przychody z umowy o pracę w wysokości od 5701 zł do 11 141 zł.

1.4.3. Wniosek o niestosowanie ulgi

W praktyce mogą zdarzać się sytuacje, w których pracownik korzystał z ulgi dla tzw. klasy średniej w trakcie roku (bo stosował ją pracodawca przy naliczaniu miesięcznej zaliczki podatkowej), a przy rozliczaniu rocznego PIT-u okaże się, że jednak w skali roku zarobił za mało (tj. mniej niż 68 412 zł brutto rocznie) lub za dużo (więcej niż 133 692 zł brutto rocznie). Taki stan rzeczy będzie skutkować utratą prawa do ulgi i niedopłatą podatku w zeznaniu rocznym.

Aby uniknąć niespodzianek po zakończeniu roku podatkowego związanych z koniecznością dopłacania podatku wskutek utracenia uprawnienia do ulgi dla tzw. klasy średniej, pracownik może pracodawcy złożyć pisemny wniosek o niestosowanie opisywanej ulgi podatkowej. Jest to rozwiązanie praktyczne przede wszystkim dla osób, które uzyskują przychody objęte ulgą np. także u innych płatników i ich łączna kwota w danym roku przekroczy 133 692 zł. Gdy zatrudniony złoży taki wniosek, wówczas płatnik zaprzestanie pomniejszania dochodu o kwotę ulgi najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym wniosek ten otrzymał. Wniosek ten podatnik (pracownik) powinien składać odrębnie dla każdego roku podatkowego.

1.5. Zmiany w pobieraniu zaliczek podatkowych

Resort finansów, chcąc spowodować, by zatrudnieni nie otrzymywali w poszczególnych miesiącach 2022 r. wypłat niższych od tych, które otrzymywali w 2021 r., postanowił

zmodyfikować reguły pobierania z przychodów zaliczek na podatek. Niestety zmiany w tym zakresie znacząco skomplikowały rozliczanie list płac.

Wspomniane modyfikacje wprowadzone na podstawie PrzedłTermZalPodFizR:

- 1) weszły w życie 8.1.2022 r. z mocą od 1.1.2022 r.;
- 2) mają zastosowanie do zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych pobieranych w miesiącu, w którym podatnik uzyskał od płatnika przychody określone w art. 31 lub art. 34 ust. 1 PDOFizU albo z umów zlecenia określonych w art. 13 pkt 8 PDOFizU w wysokości nieprzekraczającej 12 800 zł, przy czym limit ten stosuje się odrębnie dla każdego źródła tych przychodów;
- 3) przesuwają pobór i wpłatę zaliczki podatkowej od przychodów z umów o pracę, zlecenia i m.in. emerytur, rent czy zasiłków ZUS, co ma doraźnie sprawić, iż w poszczególnych miesiącach 2022 r. podatnicy osiągający przychody ze wspomnianych źródeł w wysokości do 12 800 zł będą otrzymywali wypłaty netto nie niższe niż w 2021 r.;
- 4) ustanawiają mechanizm pobierania przez płatników w przypadku ww. grupy podatników zaliczek na podatek w kwocie nie wyższej niż zaliczki wyliczone od miesięcznego przychodu według reguł obowiązujących w dniu 31.12.2021 r.

Warto w tym miejscu zasygnalizować, iż istnieją poważne wątpliwości, czy PrzedłTermZalPodFizR nie wykracza poza delegację ustawową, gdyż w opinii wielu ekspertów zmienia reguły podatkowe zawarte w PDOFizU. Takiego zdania jest np. Krajowa Izba Doradców Podatkowych, która na swej stronie internetowej (www.kidp.pl) opublikowała opinię prawną z 9.1.2022 r., w której wskazano, że PrzedłTermZalPodFizR:

- 1) zostało wydane z naruszeniem przepisów Konstytucji RP, przepisów ustawowych, jak i zasad poprawnej legislacji. W zakresie w jakim jest ono niezgodne z przepisami ustawowymi, zgodnie z zasadą *lex inferior non derogat legi superiori* brak jest możliwości jego zastosowania. Ze względu na brak jakiegokolwiek *vacatio legis* rozporządzenie w licznych przypadkach będzie dla płatników niemożliwe do zastosowania w praktyce;
- 2) powoduje jeszcze większy chaos, nie tylko na gruncie prawnym, ale również informacyjnym i ze względu na niezgodność z aktami wyższego rzędu, a także niewykonalność, wymaga niezwłocznego uchylenia.

Niestety resort finansów stoi na stanowisku, że PrzedłTermZalPodFizR nie modyfikuje zasad systemu podatkowego, które są regulowane ustawowo, a przedłuża jedynie terminy na pobranie zaliczek na podatek, do czego uprawnia go OrdPU, co jest rozwiązaniem korzystnym dla podatników. Przedstawiciele fiskusa są zdania, że delegacja przewidziana w art. 50 OrdPU daje prawo do przedłużania terminów prawa podatkowego, a wydane rozporządzenie realizuje delegację w tym zakresie. Termin poboru nadwyżki zaliczki został przedłużony nie poprzez wskazanie konkretnej daty, tylko przez wskazanie zdarzenia, po wystąpieniu którego nadwyżka zaliczki zostanie pobrana i odprowadzona do urzędu skarbowego. Nie oznacza to jednak wyjścia poza zakres delegacji i określenia w drodze rozporządzenia zasad opodatkowania, bo zasady opodatkowania się nie zmieniają i wynikają z PDOFizU. Niepobranie nadwyżki zaliczki w jednym miesiącu, a pobranie tej nadwyżki w innym miesiącu jest naturalną konsekwencją przedłużenia terminu poboru nadwyżki zaliczki.

1.5.1. Instrukcja stosowania nowego mechanizmu poboru zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych w przypadku pracowników

Mechanizm przesunięcia terminu płatności nadwyżki zaliczki podatkowej z 2022 r. nad zaliczką obliczoną według reguł z 2021 r. ma zastosowanie do przychodów pracowni-
czych wypłacanych od 1.1.2022 r., jeżeli wysokość przychodu nie przekracza u płatnika
miesięcznie 12 800 zł. Można go podzielić na następujące etapy:

Etap 1. Skalkulowanie zaliczki podatkowej zgodnie z przepisami obowiązującymi
w 2022 r.

Etap 2. Obliczenie zaliczki na podatek według zasad obowiązujących 31.12.2021 r.

Chodzi tu o wyliczenie „hipotetycznej” zaliczki podatkowej, jaka byłaby pobrana od przy-
chodu pracownika, gdyby obowiązywały przepisy z 2021 r. W rezultacie przy jej ustala-
niu należy m.in.:

- 1) uwzględniać próg podatkowy z 2021 r. na poziomie 85 528 zł;
- 2) stosować:
 - a) możliwość odliczania od podatku składki zdrowotnej (7,75% podstawy jej wy-
miaru),
 - b) koszty uzyskania przychodu podstawowe lub podwyższone oraz 1/12 kwoty
zmniejszającej podatek w wysokości 43,76 zł (o ile pracodawca jest w posia-
daniu PIT-2 złożonego przez pracownika), pamiętając, że w 2021 r. kwoty tej
nie można było stosować przy podatku 32%.

Etap 3. Porównanie wysokości zaliczki podatkowej obliczonej zgodnie z regułami
z 2022 r. z zaliczką wyliczoną według zasad z 2021 r.

Etap 4. Pobranie z przychodu pracownika zaliczki na podatek wyznaczonej na podstawie
przepisów z 2021 r., jeśli jest ona niższa niż zaliczka skalkulowana wedle reguł z 2022 r.

W myśl PrzedłTermZalPodFizR:

- 1) w takim przypadku, mamy do czynienia z tzw. „nadwyżką” (zaliczka według Pol-
skiego Ładu minus zaliczka według zasad z 2021 r. = „nadwyżka”);
- 2) „nadwyżki” nie pobiera się w miesiącu jej obliczenia, albowiem zmienione regula-
cje przedłużają termin jej poboru do miesiąca, w którym wystąpi tzw. „ujemna róż-
nica”, czyli do miesiąca, w którym zaliczka obliczona według Polskiego Ładu jest
niższa od zaliczki obliczonej według zasad z 2021 r.

Etap 5. Pobranie w miesiącu wystąpienia tzw. „ujemnej różnicy” z przychodu pracownika
zaliczki podatkowej skalkulowanej zgodnie z przepisami Polskiego Ładu, powiększonej
o niepobrane w minionych miesiącach 2022 r. „nadwyżki”, czyli o kwoty różnicy z po-
przednich miesięcy między zaliczkami wyliczonymi według reguł z 2022 r. a zaliczkami
policzonymi na zasadach z 2021 r.. Przy czym w danym miesiącu „nadwyżkę” można po-
brać tylko do kwoty „ujemnej różnicy” z danego miesiąca, czyli do kwoty otrzymanej po-
przez odjęcie zaliczki ustalonej zgodnie z przepisami z 2022 r. od kwoty zaliczki wyzna-
czonej wedle zasad z 31.12.2021 r.

W przypadku gdy „nadwyżka” zaliczki na podatek uzyskana w miesiącach poprzedzających miesiąc, w którym wystąpiła „ujemna różnica”, nie została pobrana w całości w miesiącu, w którym pojawiła się „ujemna różnica”, wówczas przedłużony termin pobrania pozostałej części „nadwyżki” zaliczki na podatek upływa w momencie uzyskania odpowiednio przychodów określonych w art. 31 i art. 34 ust. 1 PDOFizU oraz z umów zlecenia określonych w art. 13 pkt 8 PDOFizU w kolejnych miesiącach roku podatkowego, w których wystąpiła „ujemna różnica”.

Przykład

31-letni pracownik otrzymuje co miesiąc stałe wynagrodzenie w wysokości 9000 zł brutto i uprawniony jest do podstawowych kosztów uzyskania przychodu (250 zł). Przy zatrudnieniu w 2021 r. złożył w dziale kadr i płac zakładu, w którym pracuje, druk PIT-2 oraz rezygnację z uczestniczenia w PPK.

Poniżej styczniowa lista płac ww. pracownika z porównaniem rozliczenia według przepisów z 2021 r. i 2022 r.:

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
1.	Wynagrodzenie za pracę brutto		9000,00	9000,00
2.	Podstawa wymiaru składek społecznych	9000 zł	9000,00	9000,00
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	$9000 \text{ zł} \times 9,76\%$	878,40	878,40
4.	Składki na ubezpieczenia rentowe	$9000 \text{ zł} \times 1,5\%$	135,00	135,00
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	$9000 \text{ zł} \times 2,45\%$	220,50	220,50
6.	Suma składek na ubezpieczenie społeczne	$878,40 \text{ zł} + 135 \text{ zł} + 220,50 \text{ zł}$	1233,90	1233,90
7.	Koszty uzyskania przychodu		250,00	250,00
8.	Kwota ulgi dla tzw. klasy średniej	$[(9000 \text{ zł} \times (-7,35\%) + 819,08 \text{ zł})] \div 0,17$	926,94	0,00
9.	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek po zaokrągleniu do pełnych złotych	Polski Ład: $9000 \text{ zł} - 1233,9 \text{ zł}$ (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego) – 250 zł – 926,94 zł Zasady z 2021 r.: $9000 \text{ zł} - 1233,9 \text{ zł}$ (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego) – 250 zł	6589,00	7516,00
10.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2)	–	425,00	43,76
11.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem	Polski Ład: $(6589 \text{ zł} \times 17\%) - 425 \text{ zł}$	695,13	1233,96

1. Wpływ Polskiego Ładu na rozliczanie list płac

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
		Zasady z 2021 r.: (7516 zł × 17%) – 43,76 zł		
12.	Podstawa składki zdrowotnej	9000 zł – 1233,90 zł (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego)	7766,10	7766,10
13.	Składka zdrowotna	7766,1 zł × 9%	698,95	698,95
14.	Składka zdrowotna do odliczenia od podatku	Polski Ład: 0 zł Zasady z 2021 r.: 7766,1 zł × 7,75%	0,00	601,87
15.	Zaliczka na podatek obliczona według przepisów z 2022 r.	695,13 zł po zaokrągleniu do pełnych zł	695,00	
16.	Zaliczka na podatek obliczona według zasad obowiązujących 31.12.2021 r.	1233,96 zł – 601,87 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	632,00	632,00
17.	Zaliczka na podatek do przekazania na rachunek urzędu skarbowego po zaokrągleniu do pełnych złotych	Do odprowadzenia do US jest kwota zaliczki obliczona zgodnie z zasadami z 2021 r., gdyż jest ona niższa od zaliczki ustalonej wedle reguł z 2022 r.	632,00	
18.	Kwota netto	9000 zł – 1233,9 zł – 698,95 zł 632 zł	6435,15	6435,15

Przyjmując założenie, że omawiany pracownik przez wszystkie miesiące 2022 r. otrzymuje pensję na poziomie 9000 zł brutto, w miesiącach od stycznia do listopada będzie pobierany mu z wynagrodzenia podatek w wysokości 632 zł (czyli podatek obliczony w myśl zasad z 2021 r.). Oznacza to, że we wspomnianym okresie:

- 1) miesięczna nadwyżka zaliczek podatkowych skalkulowanych według Polskiego Ładu nad zaliczkami obliczonymi na zasadach z 2021 r. wynosi 63 zł (695 zł – 632 zł);
- 2) łączna „nadwyżka” to 693 zł, co wynika z wyliczenia: 11 miesięcy × 63 zł.
Zgodnie z PrzedłTermZalPodFizR termin poboru ww. „nadwyżki” powinien ulec przesunięciu do miesiąca, w którym wystąpi tzw. „ujemna różnica”, czyli sytuacja, w której zaliczka na podatek z 2022 r. okaże się niższa od zaliczki obliczonej na zasadach z 2021 r.

W analizowanym przypadku:

- 1) w grudniu 2022 r. roczny dochód pracownika przekroczył I próg podatkowy z 2021 r. czyli pułap 85 528 zł;
- 2) w rezultacie w grudniu 2022 r. mamy do czynienia z „ujemną różnicą”, gdyż w miesiącu tym podatek ustalany na zasadach z 2021 r. powinien być policzony według stawki 17% i 32%, natomiast podatek obliczony na zasadach z 2022 r. nadal wynosi 17% (bo próg podatkowy w Polskim Ładzie to 120 000 zł i nie został on przekroczony).

Poniżej porównanie wyliczenia grudniowej zaliczki podatkowej według przepisów z 2021 r. i 2022 r.:

Zaliczka policzona według zasad z 2021 r.:

- 1) dochód pracownika uzyskany w miesiącu grudniu do progu 85 528 zł: $85\,528\text{ zł} - 82\,676\text{ zł}$ (dochód, czyli przychód podlegający opodatkowaniu – KUP – składki na ubezpieczenia społeczne uzyskany w okresie: styczeń–listopad) = 2852 zł;
- 2) zaliczka od ww. części dochodu pracownika uzyskanego w miesiącu grudniu (przed pomniejszeniem o składkę zdrowotną): $2852\text{ zł} \times 17\% = 484,84\text{ zł}$;
- 3) dochód pracownika uzyskany w miesiącu grudniu ponad próg 85 528 zł: 90 192 zł (łącznie opodatkowany dochód uzyskany w okresie: styczeń–grudzień) – 85 528 zł = 4664 zł;
- 4) zaliczka od ww. części dochodu pracownika uzyskanego w miesiącu grudniu (przed pomniejszeniem o składkę zdrowotną): $4664\text{ zł} \times 32\% = 1492,48\text{ zł}$;
- 5) łączna zaliczka podatkowa za miesiąc grudzień (przed pomniejszeniem o składkę zdrowotną): $484,84\text{ zł} + 1492,48\text{ zł} = 1977,32\text{ zł}$;
- 6) zaliczka podatkowa za miesiąc grudzień (po zaokrągleniu do pełnych złotych): 1977,32 zł – 601,87 zł (składka zdrowotna do odliczenia od podatku) = 1375,45 zł.

Zaliczka policzona według zasad z 2022 r.:

- 1) $9000\text{ zł} - 1233,9\text{ zł}$ (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez pracownika) – 250 zł – 926,94 zł (ulga dla klasy średniej) = 6589 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł);
- 2) $(6589\text{ zł} \times 17\%) - 425\text{ zł} = 695,13\text{ zł}$, czyli 695 zł po zaokrągleniu do pełnych zł.
Skoro w grudniu 2022 r. występuje „ujemna różnica”, to w miesiącu tym trzeba pobrać „nadwyżki” zaliczek podatkowych skalkulowanych według Polskiego Ładu nad zaliczkami obliczonymi na zasadach z 2021 r. z okresu od stycznia do listopada 2022 r.

Przy czym w danym miesiącu „nadwyżkę” można pobrać tylko do kwoty „ujemnej różnicy” z danego miesiąca, czyli do kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy zaliczką podatkową obliczoną według zasad z 2021 r. a zaliczką obliczoną według zasad z 2022 r. W efekcie w grudniu do zaliczki podatkowej wyliczonej według Polskiego Ładu (695 zł) należy dodać rozliczenie „nadwyżki”, ale tylko do kwoty „ujemnej różnicy” wyliczonej następująco: $1322\text{ zł} - 695\text{ zł} = 627\text{ zł}$.

A zatem finalna zaliczka podatkowa do pobrania z przychodu pracownika w grudniu i do odrowadzenia do urzędu skarbowego w styczniu 2023 r. to 1322 zł ($695\text{ zł} + 627\text{ zł}$).

W poniższej tabeli wykazane jest rozliczenie przychodów pracownika z 2022 r.:

M-c	Wyn. za pracę	Suma skl. społ.	Ulga dla klasy średniej	Skl. zdr.	Zaliczka pod. wg zasad z 2021 r.	Zaliczka pod. wg zasad z 2022 r.	Nadwyżka zal. pod. z 2022 r. nad zal. pod. z 2021 r.	Rozliczenie „nadwyżki”	Finalna zaliczka podatkowa do pobrania	Kwota do wypłaty
1	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
2	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
3	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
4	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
5	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
6	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
7	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
8	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
9	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
10	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15

1. Wpływ Polskiego Ładu na rozliczanie list płac

M-c	Wyn. za pracę	Suma skł. społ.	Ulga dla klasy średniej	Skł. zdr.	Zaliczka pod. wg zasad z 2021 r.	Zaliczka pod. wg zasad z 2022 r.	Nadwyżka zal. pod. z 2022 r. nad zal. pod. z 2021 r.	Rozliczenie „nadwyżki”	Finalna zaliczka podatkowa do pobrania	Kwota do wypłaty
11	9000	1233,9	926,94	698,95	632	695	63	0	632	6435,15
12	9000	1233,9	926,94	698,95	1332	695	0	637	1332	5735,15
Suma	108 000	14 806,8	11 123,28	8387,4	8284	8340	693	637	8284	76 521,8

Przykład

Porównanie rozliczenia listy płac według przepisów z 2021 r. i 2022 r., w przypadku 30-letniego pracownika niebędącego uczestnikiem PPK:

- 1) otrzymującego co miesiąc stałą pensję w wysokości 6600 zł brutto;
- 2) uprawnionego do podstawowych kosztów uzyskania przychodu i kwoty zmniejszającej miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2):

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
1.	Wynagrodzenie za pracę brutto		6600,00	6600,00
2.	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne	6600 zł	6600,00	6600,00
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	$6600 \text{ zł} \times 9,76\%$	644,16	644,16
4.	Składki na ubezpieczenia rentowe	$6600 \text{ zł} \times 1,5\%$	99,00	99,00
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	$6600 \text{ zł} \times 2,45\%$	161,70	161,70
6.	Suma składek na ubezpieczenie społeczne	$644,16 \text{ zł} + 99 \text{ zł} + 161,7 \text{ zł}$	904,86	904,86
7.	Koszty uzyskania przychodu	–	300,00	300,00
8.	Kwota ulgi dla tzw. klasy średniej	$[(6600 \text{ zł} \times 6,68\% - 380,50 \text{ zł})] \div 0,17$	355,18	0,00
9.	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek po zaokrągleniu do pełnych złotych	Polski Ład: $6600 \text{ zł} - 904,86 \text{ zł}$ (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego) – 300 zł – 355,18 zł Zasady z 2021 r.: $6600 \text{ zł} - 904,86 \text{ zł}$ (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego) – 300 zł	5040,00	5395,00
10.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2)		425,00	43,76

Rozdział I. Zasady oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
11.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem (poz. 12)	Polski Łód: (5040 zł × 17%) – 425 zł Zasady z 2021 r.: (5395 zł × 17%) – 43,76 zł	431,80	873,39
12.	Podstawa składki zdrowotnej (poz. 13)	6600 zł – 904,86 zł (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego)	5695,14	5695,14
13.	Składka zdrowotna	5695,14 zł × 9%	512,56	512,56
14.	Składka zdrowotna do odliczenia od podatku	Polski Łód: 0 zł Zasady z 2021 r.: 5695,14 zł × 7,75%	0,00	441,37
15.	Zaliczka na podatek obliczona według przepisów z 2022 r.	431,8 zł po zaokrągleniu do pełnych zł	432,00	
16.	Zaliczka na podatek obliczona według zasad obowiązujących 31.12.2021 r.	873,39 zł – 441,37 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	432,00	432,00
17.	Zaliczka na podatek do przekazania na rachunek urzędu skarbowego po zaokrągleniu do pełnych złotych	Do odprowadzenia do US jest kwota zaliczki obliczona zgodnie z zasadami z 2022 r. (jest ona równa zaliczce ustalonej wedle reguł z 2021 r.)	432,00	
18.	Kwota netto	6600 zł – 904,86 zł – 512,56 zł – 432 zł	4750,58	4750,58

Przykład

Porównanie rozliczenia listy płac według przepisów z 2021 r. i 2022 r., w przypadku 30-letniego pracownika niebędącego uczestnikiem PPK:

- 1) otrzymującego co miesiąc stałą pensję w wysokości 9600 zł brutto;
- 2) uprawnionego do podwyższonych kosztów uzyskania przychodu i kwoty zmniejszającej miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2):

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
1.	Wynagrodzenie za pracę brutto		9600,00	9600,00
2.	Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne	9600 zł	9600,00	9600,00
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	9600 zł × 9,76%	936,96	936,96
4.	Składki na ubezpieczenia rentowe	9600 zł × 1,5%	144,00	144,00
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	9600 zł × 2,45%	235,20	235,20

1. Wpływ Polskiego Ładu na rozliczanie list płac

Poz.	Składniki	Działanie	2022 r.	2021 r.
6.	Suma składek na ubezpieczenie społeczne	936,96 zł + 144 zł + 235,2 zł	1316,16	1316,16
7.	Koszty uzyskania przychodu		300,00	300,00
8.	Kwota ulgi dla tzw. klasy średniej	$[(9600 \text{ zł} \times (-7,35\%) + 819,08 \text{ zł})] \div 0,17$	667,53	0,00
9.	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek po zaokrągleniu do pełnych złotych	Polski Ład: 9600 zł – 1316,16 zł (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego) – 300 zł – 667,53 zł Zasady z 2021 r.: 9600 zł – 1316,16 zł (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego) – 300 zł	7316,00	7984,00
10.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2)	–	425,00	43,76
11.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem (Poz. 12)	Polski Ład: $(7316 \text{ zł} \times 17\%) - 425 \text{ zł}$ Zasady z 2021 r.: $(7984 \text{ zł} \times 17\%) - 43,76 \text{ zł}$	818,72	1313,52
12.	Podstawa składki zdrowotnej (Poz. 13)	9600 zł – 1316,16 zł (składki na ubezpieczenia społeczne finansowane przez zatrudnionego)	8283,84	8283,84
13.	Składka zdrowotna	$8283,84 \text{ zł} \times 9\%$	745,55	745,55
14.	Składka zdrowotna do odliczenia od podatku	Polski Ład: 0 zł Zasady z 2021 r.: $8283,84 \text{ zł} \times 7,75\%$	0,00	642,00
15.	Zaliczka na podatek obliczona według przepisów z 2022 r.	818,72 zł po zaokrągleniu do pełnych zł	819,00	
16.	Zaliczka na podatek obliczona według zasad obowiązujących 31.12.2021 r.	$1313,52 \text{ zł} - 642 \text{ zł}$ (po zaokrągleniu do pełnych zł)	672,00	672,00
17.	Zaliczka na podatek do przekazania na rachunek urzędu skarbowego po zaokrągleniu do pełnych złotych	Do odprowadzenia do US jest kwota zaliczki obliczona zgodnie z zasadami z 2021 r., gdyż jest ona niższa od zaliczki ustalonej według reguł z 2022 r.	672,00	
18.	Kwota netto	$9600 \text{ zł} - 1316,16 \text{ zł} - 745,55 \text{ zł} - 672 \text{ zł}$	6866,29	6866,29

Przejdź do księgarni →

ksiegarnia.beck.pl